

מדינת ישראל / משרד הרווחה

הוראות והודעות

מספר ההוראה: 1.3 (הוראה 3 לפרק 1 בתע"ס) מס' עמודים: 5

תאריך תחולה: 1.2.2005 תאריך פרסום: ל' שבט תשס"ה
9 בפברואר 2005

חוק העונשין (תיקון מס' 26) התש"ן-1989 פגיעה בקטינים ובחסרי ישע =====

1. כללי

1.1 הוראה זו באה במקום ההוראה מתאריך 12.2.95

1.2 הריני להביא לידיעתכם את התיקונים לחוק העונשין בנושא פגיעה בקטינים ובחסרי ישע.

בחוק באה לידי ביטוי מדיניות ענישה נגד העושים בקטין או חסר ישע מעשה התעללות גופני, נפשי או מיני.

בחוק מודגשת חובת הדווח של האחראי ושל שורה של בעלי מקצוע לפקיד הסעד או למשטרה, וכן חובת הדווח של פקיד סעד המודגשת בסעיף 368(ד) וחובת הדווח (וההתיעצות) של המשטרה לפקיד הסעד.

כמו"כ מצ"ב תיקונים בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנה על ילדים) המסדירה הגנה על ילדים בעת מסירת עדות נגד החשוד כמי שהתעלל בהם.

פרופ' דב גולדברגר
המנהל הכללי

חוק העונשין (תיקון מס' 26), התש"ן-1989*

=====

1. החלפת סעיף 323 במקום סעיף 323 לחוק העונשין, התשלי"ז-1977¹ (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

תיקון: תש"ס, תשס"א   חובת הורה   323. הורה או מי שעליו האחריות לקטין בן ביתו, חובה עליו לספק לו את צרכי מחייתו, לדאוג לבריאותו ולמנוע התעללות בו, או חבלה בגופו, או פגיעה אחרת בשלומו ובבריאותו, ויראוהו כמי שגרם לתוצאות שבאו על חייו או על בריאותו של הקטין מחמת שלא קיים את חובתו האמורה."

2. בסעיף 337 לחוק העיקרי:
 (1) במקום כותרת השוליים יבוא: "הפרת חובה של הורה או אחראי"
 (2) בגוף הסעיף, אחרי "לדאוג לבריאותו" יבוא "ולמנוע התעללות בו או חבלה בגופו".

3. בפרק י' לחוק העיקרי, אחרי סימן ו' יבוא:

"סימן ו': פגיעה בקטינים ובחסרי ישע

הגדרות   368א. בסימן זה -

"אחראי על קטין או חסר ישע" - כל אחד מאלה:

- (1) הורה או מי שעליו האחריות לצרכי מחייתו, לבריאותו, לחינוכו או לשלומו של קטין או של חסר ישע - מכוח דין, החלטה שיפוטית, חוזה מפורש או מכללא, או מי שעליו האחריות כאמור לקטין או לחסר ישע מחמת מעשה כשר או אסור שלו.
- (2) בן משפחה של קטין או של חסר ישע, שמלאו לו שמונה עשרה שנים ואיננו חסר ישע, והוא אחד מאלה: בן זוגו של הורו, סבו או סבתו, צאצאו, אחיו או אחותו, גיסו או גיסתו, דודו או דודתו.
- (3) מי שהקטין או חסר הישע מתוגרר עמו או נמצא עמו דרך קבע, ומלאו לו שמונה עשרה שנים ובלבד שקיימים ביניהם יחסי תלות או מרות.

"חסר ישע" - מי שמחמת גילו, מחלתו או מוגבלותו הגופנית או הנפשית, ליקויו השכלי או מכל סיבה אחרת, אינו יכול לדאוג לצרכי מחייתו, לבריאותו או לשלומו.

*נתקבל בכנסת ביום ל' בחשוון התש"ן (28 בנובמבר 1989). הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 1947, ביום א' באב התשמ"ט (2 באוגוסט 1989) עמ' 146.
 (1) ס"ח התשלי"ז-1977, עמ' 226, התשמ"ט, עמ' 80

"מעשה" - לרבות מחדל.
"פקיד סעד" - מי שמונה לכך לפי חוק.
קטין" - כהגדרתו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות,
התשכ"ב-1962.²

תקיפת קטין 368ב. (א) התוקף קטין או חסר ישע וגורם לו חבלה של
ממש, דינו - מאסר חמש שנים. היה התוקף אחראי על
הקטין או על חסר הישע, דינו - מאסר שבע שנים.
(ב) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) ונגרמה
לקטין או לחסר הישע חבלה חמורה, דינו של התוקף -
מאסר שבע שנים ואם היה התוקף אחראי על הקטין או
חסר הישע, דינו - מאסר תשע שנים.
(ג) לענין סעיף זה, "חבלה" - בין גופנית בין
נפשית.

368ג. העושה בקטין או בחסר ישע מעשה התעללות גופנית, נפשית או
מינית, דינו - מאסר שבע שנים. היה העושה אחראי על קטין או חסר ישע,
דינו - מאסר תשע שנים.

**התעללות בקטין
בחסר ישע**

368ד. (א) היה לאדם יסוד סביר לחשוב כי זה מקרוב נעברה עבירה בקטין
או בחסר ישע בידי האחראי עליו, חובה על האדם לדווח על כך בהקדם
האפשרי לפקיד סעד או למשטרה. העובר על הוראה זו, דינו - מאסר שלושה
חדשים.

חובת דיווח

(ב) רופא, אחות, עובד חינוך, עובד סוציאלי, עובד שירותי רווחה,
שוטר, פסיכולוג, קרימינולוג או עוסק במקצוע פרה-רפואי, וכן מנהל או איש
צוות במעון או במוסד שבו נמצא קטין או חסר ישע - שעקב עיסוקם
במקצועם או בתפקידם היה להם יסוד סביר לחשוב כי נעברה עבירה
בקטין או חסר ישע בידי אחראי עליו - חובה עליהם לדווח על כך בהקדם
האפשרי לפקיד סעד או למשטרה. העובר על הוראה זו, דינו - מאסר ששה
חודשים.

(ג) היה לאחראי על קטין או חסר ישע יסוד סביר לחשוב כי
אחראי אחר על קטין או חסר ישע עבר בו עבירה, חובה עליו לדווח על כך.
בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה. העובר על הוראה זו, דינו - מאסר
ששה חודשים.

(ד) נעברה בקטין או בחסר ישע הנמצא במעון, במוסד או
במסגרת חינוכית או טיפולית אחרת, עבירת מין לפי סעיפים 345 עד 348, או
עבירה של גרימת חבלה חמורה לפי סעיף 368ב (ב) או עבירת התעללות לפי
סעיף 368ג, חובה על מנהל או איש צוות במקום כאמור, לדווח על כך
בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה. העובר על הוראה זו, דינו - מאסר
שישה חודשים.

(ה) חובת דיווח לפי סעיף זה לא תחול על קטין.

3) ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

(ו) פקיד סעד שקיבל דיווח לפי סעיף זה יעבירונו למשטרה בצירוף המלצתו לפעול או להימנע מלפעול בקשר לדיווח, אלא אם כן קיבל אישור שלא להעביר את הדיווח למשטרה מאת אחת הועדות שהקים שר המשפטים לענין זה. חברי ועדה כאמור יהיו נציג פרקליט מחוז והוא יהיה היושב ראש, קצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה ופקיד סעד מחוזי.

(ז) הגיע למשטרה מידע לפי סעיף זה, תעביר אותו לפקיד סעד, ולא תפעל לפני שתיוועץ בפקיד הסעד, אלא אם כן נדרשת פעולה מיידית שאינה סובלת דיחוי; אין בפעולה מיידית כאמור כדי לשלול את חובת העברת המידע לפקיד סעד וההתייעצות עמו לאחר מכן.

(ח) בסעיף זה, למעט בסעיף קטן (ד), "עבירה" - עבירות זנות לפי סעיפים 199, 201, 202, 203, 203א', 203ב', 203ג' ו-205א, עבירה של פרסום והצגת תועבה לפי סעיף 214(ב1), עבירה של סיכון החיים והבריאות לפי סעיף 337, עבירת מין לפי סעיפים 345 עד 348 ו-351, עבירה של נטושה או הזנחה לפי סעיפים 361 ו-362 ועבירה של תקיפה או התעללות לפי סעיפים 368 ו-368ג.

368ה. שר המשפטים, לאחר התייעצות עם שר העבודה והרווחה ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי להתקן תקנות לביצוע סימן זה".

תקנות

4. בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התשל"א-1971³, סעיף 2א - בטל.

תיקון חוק

הנוער

(טיפול והשגחה)

5. בפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971⁴ בסעיף 5, בסופו יבוא: "וכן במשפט פלילי על עבירה לפי סעיף 337 או לפי סימן ו' בפרק י' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שנעברה בידי בן זוג נגד בן זוג, הורה נגד ילדו או ילד נגד הורה.

תיקון פקודת

הראיות

6. בחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984⁵

תיקון חוק

בתי המשפט

(1) בסעיף 68(ב), במקום פסקה (4) יבוא:
"4) לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368 לחוק העונשין, התשל"ז-1977:"

(2) בתוספת השניה, בפסקה 1, לפני "381(ב)" יבוא:
"368ב, 368ג".

7. בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955⁶ -

תיקון חוק

לתיקון דיני

ראיות (הגנה

על ילדים)

(1) בסעיף 1, בסופו יבוא:
"קטין" - כהגדרתו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962";

3. ס"ח התש"ך, עמ' 52, התשל"ד, עמ' 83.
4. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

תיקון: תשנ"א, תש"ס
תש"ס(2), תשס"ה

(2) בסעיף 2, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
" (א) אין מעידים ילד על עבירה המנויה בתוספת,
שנעשתה בגופו או בנוכחותו או שהוא חשוד בעשייתה
ואין מקבלים כראיה הודעתו של ילד על עבירה כאמור,
אלא ברשות חוקר ילדים."
אחרי סעיף 2 יבוא:

(3) העדת קטין נגד הורה
א. בעדותו של קטין המעיד נגד
הורה במשפט פלילי בשל עבירה לפי
סעיפים 345 עד 351 לחוק העונשין,
התשלי"ז-1977, רשאי בית המשפט,
אם הוא סבור כי הדבר דרוש כדי
למנוע נזק נפשי לקטין, להורות
שעדותו- תישמע שלא בנוכחות
הורה-הנאשם אלא בנוכחות
סניגורו."

(4) במקום התוספת יבוא:
"תוספת"
(סעיף 1)

עבירות לפי הסעיפים הבאים של חוק העונשין, התשלי"ז-1977: עד 211,
345(א) ו-346 עד 349."

דן מרידור
שר המשפטים

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

5. ס"ח התשמ"ד, עמ' 195, התשמ"ח, עמ' 186.

6. ס"ח התשט"ו עמ' 96, התשכ"ג עמ' 9.

ספר החוקים 1290, ט' בכסלו התשי"ן-7.12.1989